

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering (SOU 2014:41)

Inledning

Det är en viktig uppgift att motverka alla former av diskriminering och att främja lika rättigheter och möjligheter. Hovrätten ställer sig därför i princip positiv till att behålla regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Däremot är hovrätten tveksam till att utöka tillämpningen av sådana regler i föreslagen omfattning innan man har en bättre uppfattning om deras effekt.

Effekten av regler om aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är avsedda att vara ett komplement till diskrimineringsförbudet. Som utredningen konstaterar är det dock oklart i vilken utsträckning nuvarande regler om aktiva åtgärder motverkat förekomsten av diskriminering eller främjat lika rättigheter och möjligheter. Hovrätten anser att enbart antagandet att dessa regler bör ha bidragit till en positiv utveckling på samhällsstrukturer och normer inte är tillräckligt för att motivera en så omfattande utvidgning av reglernas tillämpningsområde. De långtgående förändringar som utredningen föreslår av hur man ska arbeta med aktiva åtgärder talar visserligen för att den föreslagna regleringen blir mer effektiv än den nuvarande. Om dessa förändringar kommer att motverka förekomsten av diskriminering i sådan utsträckning att det motiverar de ökade arbetsinsatserna saknas det dock underlag för att bedöma.

Definitionen av begreppet aktiva åtgärder

Med anledning av att den närmare innebörden av begreppet aktiva åtgärder inte anses helt klar föreslår utredningen att det i diskrimineringslagen införs en definition av begreppet. Hovrätten ifrågasätter dock om en definition som helt bygger på tidigare förarbeten kommer att bidra till att klargöra innebörden av begreppet. Hovrätten anser därför att definitionen bör övervägas vidare vid den fortsatta beredningen av ärendet.

Arbetet med aktiva åtgärder

Mot bakgrund av att effekten av regler om aktiva åtgärder är oklar ifrågasätter hovrätten om de nya reglerna redan nu ska omfatta samtliga diskrimineringsgrunder.

Hovrätten förordar att de nya reglerna om aktiva åtgärder till en början endast omfattar någon eller några ytterligare diskrimineringsgrunder. På så sätt skapas möjligheter att säkerställa att de nya reglerna – som ställer stora krav på företag och myndigheter – ger avsedd effekt innan de ges en mer generell tillämpning. Arbetet med aktiva åtgärder på arbetslivsområdet kan till en början förslagsvis utökas till att omfatta samma diskrimineringsgrunder som på utbildningsområdet, dvs. till funktionshinder och sexuell läggning.

Den oklarhet som är knuten till begreppet aktiva åtgärder och till hur det nya sättet att arbeta med sådana åtgärder ska gå till, innebär att Diskrimineringsombudsmannen i egenskap av tillsynsmyndighet får ett mycket stort inflytande över vilka krav som de facto kommer att ställas på företag och myndigheter. Även detta förhållande talar enligt hovrättens uppfattning för att initialt inte tillämpa reglerna om aktiva åtgärder på samtliga diskrimineringsgrunder.

Årlig lönekartläggning

Lönekartläggningen blir enligt förslaget en del av det systematiska arbetet med aktiva åtgärder. Utredningen har dragit slutsatsen att fördelarna med att återinföra årlig lönekartläggning kan anses väga något tyngre än nackdelarna. Samtidigt framhålls att Medlingsinstitutets statistik visar en stadig minskning av löneskillnader mellan kvinnor och män över tid och att trenden har varit densamma oberoende av om lagen ställt krav på årlig lönekartläggning eller

som nu kartläggning vart tredje år. Av det som redovisas i betänkande har hovrätten svårt att se något tydligt stöd för att skillnader i löner mellan kvinnor och män påverkas av hur ofta lönekartläggning sker, utan att det i stället är annat arbete som leder till utjämning av löneskillnaderna. Mot den bakgrunden ställer sig hovrätten tveksam till att lönekartläggning – med det administrativa arbete som den ger upphov till – ska genomföras oftare en enligt nuvarande regler.

Detta ärende har handlagts av hovrättspresidenten Per Hall, hovrättsrådet Kajsa Rapp och tf. hovrättsassessorn Kristin Holgersson, föredragande.

På hovrättens vägnar

Per Hall

Kristin Holgersson